

STRATÉGIA ROZVOJA ŠKOLSTVA V ECAV NA OBDOBIE ROKOV 2010-2015

„Vy ste soľ zeme. Ak však soľ stratí chuť, čím bude osolená? Na nič nie je už súca, len ju vyhodit', aby ju ľudia pošliapali. Vy ste svetlo sveta. Mesto, ktoré leží na vrchu, nemôže byť skryté. Ani sviecu nezažihajú a nestavajú pod nádobu, ale na svietnik a svieti všetkým v dome. Tak sviet' vaše svetlo pred ľuďmi, aby videli vaše dobré skutky a vebili vášho Otca, ktorý je v nebesiach.“
(Mt 5:13-16)

Časť A Analýza a východiská

Čo je to vízia? Domnievame sa, že je to odpoveď na otázku „Quo vadis Pane, v súčasnej dobe?“ alebo aktuálne: „Quo vadis, evanjelické školstvo?“ Keďže máme jasnú otázku, jasného adresáta, myslím, že odpoveď by mohla byť takáto: Ak má mať naše školstvo víziu, resp. ak má vôbec prežiť, musí byť postavené na biblických základoch, na kresťanskom poslanstve a musí mať jednoznačnú orientáciu – evanjelickú podľa augsburského vyznania. Čo to však znamená pre nasledujúcich 5 rokov? Chceme sa pokúsiť načrtnúť pozíciu v akej by sa naše školy mali v blízkej budúcnosti nachádzať.

Dovoľme si použiť citát z Matúšovho evanjelia ako leitmotív vízie pre evanjelické školstvo v budúcnosti. Školy vytvárali, vytvárajú a budú (spolu)vytvárať životnú orientáciu žiakov a sčasti aj ich rodinného zázemia. Ak školy nemajú nijakú chuť, resp. nenesú nijaké poslanstvo („vy ste soľ zeme“), ak nemajú ambíciu ponúknuť niečo výnimočné, čo by si okolie všimlo („tak sviet' vaše svetlo“), nemajú zmysel a treba ich zavrieť a to čím skôr tým lepšie, aby nekazili mládež.

Spomeňme na našich predkov, na ktorých sa tak radi odvolávame. Oni nám totiž nezanechali iba množstvo významných prác, odporúčaní, pedagogických postupov, ale v prvom rade nám zanechali určitú filozofiu prístupu k životu v spoločnosti. Boli to ľudia, ktorí, každý vo svojej dobe, pomenovávali problémy doby, navrhli víziu, program a pustili sa do práce. Samozrejme, že tu bolo riziko omylu a k omylu určite mnohokrát došlo. Domnievam sa však, že správnu cestu treba hľadať aj za cenu omylov.

Evanjelická škola – prečo?

Existencia cirkevnej školy znamená, že dokážeme a chceme ponúknuť niečo iné a niečo lepšie ako etablované štátne, súkromné, resp. iné cirkevné školy. Preto je veľmi potrebné dôkladne si zvážiť **čo** je pre nás také výnimočné, také zvláštne a tak potrebné, že kvôli tomu zakladáme školy! Ďalej sa musíme vážne zamyslieť nad tým **komu** chceme to, čo je nám vzácné ponúknuť (**cieľová skupina**). Ak si na toto odpovieme, uvažujme nad tým, **aké potreby má naša cieľová skupina**, ako žije, aké má problémy a čo bude pre ňu v budúcnosti dôležité. A poslednou otázkou zostáva problém **ako naučiť**, resp. sprostredkovať našej cieľovej skupine to, čo považujeme za dôležité.

Čo?- predmet vyučovania

Berme do úvahy fakt, že naša cirkev a naše cirkevné školy majú za sebou dobu temna. Za nami je vyše 50-ročný prázdny priestor, počas ktorého dospeli dve generácie ľudí nepoznajúc pojem fungujúca slobodná spoločnosť, slobodná cirkev a cirkevná škola. Za nami je vyše 50-ročné obdobie devastácie kresťanských hodnôt. Naša spoločnosť je v kríze a tu prosím nemám na mysli krízu hospodársku alebo politickú, ale v prvom rade krízu morálnu. To, čo sa kedysi považovalo za nemorálne, je dnes otázkou názoru!

Ján Amos Komenský pokladal výchovu a vzdelanie za jednu z ciest pri zmene spoločnosti. Vzdelanie v jeho chápaní malo dôležitú všenápravnú úlohu. Vo vzdelávaní mládeže videl najúčinnjší spôsob, ako napraviť i stav obcí, národov a cirkví - nepotrebujeme to aj na dnešnom Slovensku? Komenskému ide o vzdelanie smerujúce k náprave človeka a spoločnosti. Domnievame sa, že o to ide aj

nám. Na otázku „čo“ chceme dnešnej generácii detí a tínedžerov odovzdať, je teda zrejماً odpoveď – Kristovo evanjelium v jeho najčistejšej podobe. **Ponúkame spôsob ako porozumieť svetu.**

Takto vnímané vzdelávanie v evanjelickom školstve je potrebné chápať najmä ako účinný prostriedok kresťanskej misie. Výchovno-vzdelávací proces je dlhodobý a má významný vplyv na každého, kto ním prejde. Je potrebné si uvedomiť, že dieťa, ktoré nastúpi do evanjelickej materskej školy, bude pokračovať v škole základnej, prípadne aj strednej, je počas celého detstva a dospievania vystavené vplyvu nášho vzdelávania, budeme ho môcť oboznamovať s našim pohľadom na svet, v rámci nášho svetonázoru bude formované jeho myslenie, hodnoty aj postoje. Žiadna „objektivistická“ a „pozitivistická“ výchova, v ktorej je pravdou len to, čo je vedecky dokazované...

Výchova a vzdelanie v ev. školách bude poskytovať pozitívne impulzy smerom navonok aj dovnútra cirkvi (zboru). Evanjelickí učitelia budú musieť byť vysokovzdelanými odborníkmi pre prácu s mladými, mali by teda byť spolu s farármi prvými, ktorí sa budú podieľať na výchove budúcich generácií. Už v súčasnej dobe navštevujú evanjelické školy aj žiaci iných cirkví, dokonca aj ateisti. Aj týmto žiakom je možné sprostredkovať kresťansko-evanjelický pohľad na svet.

Pre koho? - cieľová skupina

Aká je však spoločnosť, do ktorej Kristova zvesť smeruje? Filozofi jej hovoria **postmoderná spoločnosť**. A pre tú je typické otváranie sa inému, dialóg s inými. Poľský filozof Leszek Kolakowski ho nazýva „uzdravujúcim dialógom“, ktorým sa moderná racionalita lieči z vlastnej arogancie a z nárokov na univerzalizmus. Pre postmodernú spoločnosť je typická pluralita, ktorá sa stáva hodnotou osebe. Pluralita sa nám často javí ako chaos a ten predsa nechceme a tak paradoxne v pluralitnej spoločnosti podliehame masám. Nemáme odvahu byť originálni a preto chceme splynúť s masou, ktorá podlieha svojmu vodcovi.

Naša mládež žije v akejsi dvojakosti, keď na jednej strane akceptuje množstvo filozofických a náboženských systémov, pričom v rámci plurality medzi nimi nerozlišuje „správne“ a „nesprávne“ a na druhej strane sa stáva súčasťou „trendy“ životného štýlu, kde najdôležitejšou hodnotou je „byť in“, pretože kto je „mimo“, nepatrí do spoločenstva, je divný.

Kam týmito vetami mierime? Pokúšame sa ukázať **najväčší problém súčasného slovenského školstva**. Neuplynie veľa času, keď takmer každá škola dokáže poskytnúť množstvo informácií, faktov, definícií, dokáže naučiť cudzie jazyky a dokonca zabezpečí štipendium pre štúdium na renomovanej univerzite v zahraničí. Kto však bude vyučovať kritické myslenie, schopnosť rozlišovať, vyberať si z mnohých informácií tie podstatné a kto bude doučovať životnú orientáciu v pluralitnom a zrelativizovanom svete? Zaoberá sa niekto na ministerstve školstva vnútom človeka, jeho bytím? Hľadá niekto odpovede na existenciálne, nie existenčné, otázky, ktoré si kladie dnešný mladý človek?

Spýtať sa teda v tejto súvislosti na to, komu je určené naše vzdelávanie nám implikuje otázku aký bude budúci kresťan. Ten sa bude musieť vedieť postaviť zoči-voči názorovej pluralite. Bude musieť túto pluralitu prijať, akceptovať oprávnenosť iných názorov a súčasne dokázať k nim zaujať vlastné nedogmatické stanovisko bez toho, aby to nahlodalo podstatu jeho viery. Kresťanstvo ako také sa totiž neprežilo, možno že sa prežili niektoré jeho prejavy. Dnešná škola (žiaľ aj cirkev) dáva mnohokrát odpovede na otázky, ktoré si dnešný mladý človek nepoložil a súčasne nedostáva odpovede na otázky, ktoré si kladie.

V nasledujúcom ponúkame niekoľko téz, ktorými je možné charakterizovať nášho klienta (potenciálneho študenta) odpovedať nielen na otázku **komu** je adresované naše školstvo, ale pomenovať aj to, čo potrebuje. Ide o postmoderného človeka, ktorý

- Ø vyrastá v slobodnej demokratickej spoločnosti
- Ø je otvorený vplyvom kultúr z celého sveta
- Ø prostredníctvom médií získava aktuálne informácie z celého sveta a cez internet môže o čomkoľvek komunikovať s ľuďmi z najrôznejších kútov zemegule
- Ø stráca dôveru v inštitúciu rodiny (trend „singlov“)
- Ø cíti sa osamelý, izolovaný, túži sa začleniť do určitej skupiny a súčasne chce byť iný ako ostatní
- Ø obdivuje cieľavedomých a úspešných ľudí, pretože chce byť úspešný – bojí sa vlastnej slabosti a zlyhaní
- Ø pochybuje o existencii objektívnej pravdy – pravdivé je podľa neho to, čo sa dokáže presadiť – pravdu považuje za relatívnu hodnotu, význam tohto slova sa mu prelína s významom slov názor alebo úprimnosť
- Ø potrebu etického konania zdôvodňuje ako záležitosť svedomia
- Ø zdôrazňuje subjektívny výklad akejkoľvek informácie
- Ø rád uniká z reality a objavuje, čo sa skrýva za jej hranicami

Ø bez ohľadu na to, či je alebo nie je veriaci, potrebuje sa vyrovnávať s existenciálnymi otázkami, ktoré sa ho bezprostredne dotýkajú, t.j. otázkami zmyslu života a smrti, hodnotovej orientácie, sebadisciplíny a zvládania vonkajšieho chaosu.

... a pýta sa ako?. – tu je priestor pre nás, pretože účinné zvestovanie Božieho slova si vždy vyžadovalo hlbokú vnímavosť voči poslucháčovi a porozumenie jeho aktuálnym potrebám a problémom. Samotná dobrá zvesť sa časom nemení, nestráca svoju pravdivosť a zostáva tým najdôležitejším posolstvom všemohúceho, spravodlivého a milosrdného Boha svojmu stvoreniu, človeku. Zmene však podlieha spoločnosť, jej formy komunikácie, poznanie, názory, očakávania a vôbec, celá atmosféra v nej. Naša úloha spočíva v tom, aby sme dokázali pretlmočiť Božie slovo v jeho plnosti.

Pri špecifikácii potrieb človeka budúcnosti je potrebné si uvedomiť aj fakt, že budúcnosťou Európy je fungujúca liberálna občianska spoločnosť tak, ako ju načrtol rakúsky filozof Karl Raymund Popper. V takejto spoločnosti je na prvom mieste **občan**. Ako má v takejto Európe fungovať cirkev a jej škola? V súčasnej dobe je trend, že cirkvi sa postupne dostávajú na úroveň mimovládnych organizácií. Cirkev teda nemôže ovplyvňovať smerovanie spoločnosti ako inštitúcia, ktorá by sa podieľala na vláde v niektorej európskej krajine. To je minulosť. Má však veľký priestor v oblasti nepriameho vplyvu na smerovanie spoločnosti. Cirkev by sa mala stať zázemím pre jednotlivcov, ktorí sa ako individuálni občania podieľajú na riadení vecí verejných. V tomto prípade je jedno, či pôjde o vplyv raz za štyri roky v prípade občana-voliča, alebo o každodenné rozhodovanie a pôsobenie vo verejnej funkcii. Cirkev má teda poskytovať duchovný domov, zázemie a zdroj čistého Božieho slova, pre každého občana demokratickej spoločnosti.

Ako? – spôsob fungovania

Kedy si teda budeme môcť povedať, že naše cirkevné školstvo je úspešné? Vtedy keď budeme mať 100% úspešnosť prijatých na VŠ? Vtedy, keď budú na našich školách iba evanjelici? Alebo vtedy keď sa do vedúcich pozícií v štáte dostanú naši absolventi, ktorí tam budú uplatňovať kresťanské morálne princípy a to principiálne, nie iba naoko.

Naša posledná otázka znie: **AKO? Ako dosiahnuť, aby sa evanjelická škola v tomto svete stala aktívnym činiteľom pri vychovávaní mladého človeka, ktorého musí pripraviť nielen vedomostne, ale aj vieroučne a morálne.** Domnievame sa, že je potrebné, aby sme sa už teraz aktívne zapájali do riešenia aj tých najpálčivejších problémov doby spolu s našimi žiakmi. Dnešný mladý človek totiž tieto problémy (či už ide o problémy teologické, filozofické, teologické, etické, či prírodovedné) reflektuje, hovorí o nich, hľadá informácie, snaží sa s nimi vyrovnávať a zaujať k nim stanovisko. Otázkou pre nás je to, či bude mať k nám dostatok dôvery, či bude vidieť dostatok vôle vypočuť si jeho stanovisko, dostatok ochoty diskutovať zo strany učiteľov našich cirkevných škôl. Ak áno, tak naše školy budú plniť svoju úlohu, pretože vtedy začíname vychovávať mladých intelektuálov, ktorí riešia problémy svojho života v spolupráci s nami. A ak ich riešia s nami, tak vtedy máme my možnosť vstúpiť im kresťanský náhľad na veci. Takto vyučovaný kresťanský spôsob bytia však nebude násilný, ani dogmatický, ale bude v súlade s tým, čo od nás bude očakávať žiak aj spoločnosť. Ak sa my staneme pre našich žiakov prirodzenými mravnými aj odbornými autoritami, nemusíme chodiť za nimi, ale oni budú chodiť za nami. Vtedy začneme meniť a „vychovávať“ celú spoločnosť, presne v duchu vyššie spomínaných princípov Jána Amosa Komenského.

Evanjelické školy v školskom roku 2007/2008¹

ŠKOLA	Žiaci a študenti	ECAV %	Učitelia	ECAV %
1. Spojená škola Bratislava Materská škola Dr. Filipa Melanchtona Cirkevná základná škola Dr. M.Luthera Evanjelické gymnázium Dr. M. Luthera	50 / 34 56 / 38 170 / 115	68% 68% 68%	24 / 15	54%
2. Evanjelické gymnázium Banská Bystrica	299 / 179	60%	27 / 17	63%
3. Evanjelické lýceum Bratislava	578 / 447	77%	62 / 50	81%
4. Evanjelické gymnázium Tisovec	317 / 163	51%	29 / 19	65%
5. Evanjelické gymnázium J.A.K. Košice	627 / 174	28%	49 / 20	41%
6. Evanjelické kolegiálne gymnázium v Prešove	326 / 217	66%	34 / 23	67%
7. Evanjelická spojená škola Liptovský Mikuláš Základná škola J. Janošku Evanjelické gymnázium J. Tranovského	221 / 164 450 / 328	74% 73%	20 / 13 40 / 25	65% 63%
8. Evanjelická základná škola Bratislava	110 / 76	69%		
9. Evanjelická základná škola Martin	139 / 102	73%	17 / 17	100%
10. Evanjelická základná škola Rimavská Sobota	142 / 37	26%	17 / 12	71%
11. Evanjelická cirkevná materská škola Rožňava	21 / 10	48%	2 / 2	100%
12. Cirkevná materská škola Betlehem Svätý Jur	24 / 4	17%	2 / 1	50%
13. Materská škola evanjelická Košice-Terasa	48 / 24	50%	3 / 3	100%
14. Počty a percentá spolu	3578 / 2112	57%	326 / 217	71%

Časť B Iniciatívy, zmeny, aktivity

Nižšie uvedené návrhy aktivít boli prvýkrát prezentované Konferencii o vzdelávaní v ECAV konanej v apríli 2008 v Prešove. Následne boli predebatované na rokovaníach Školského výboru ECAV. Predstavujú návrh krokov, ktoré je potrebné zrealizovať ak sa majú naplniť ciele obsiahnuté v časti A. Návrhy potrebných zmien sú zahrnuté do logických kapitol, ktoré je možné chápať aj ako piliere úspešného pôsobenia v evanjelickom v školstve.

B.1 Evanjelickí učitelia

Na zrealizovanie prednesenej vízie nebudeme potrebovať len finančné prostriedky, ale najmä ľudí, ochotných obetovať časť svojho života jej naplneniu. Nemožno robiť misiu bez misionárov. A medzi misionárov možno zaradiť aj evanjelických učiteľov. Tento učiteľ-misionár musí byť nielen kvalitne vzdelaný a vo vieroučných otázkach zorientovaný kresťan-evanjelik. Musí byť aj dôveryhodný, a autentický, pretože on sám je chodiacim posolstvom. Evanjelický učiteľ je „verejne činná osobnosť“. Žije v cirkvi, v cirkevnom zbore a senioráte. V zbore reprezentuje školu a v škole reprezentuje cirkevný zbor. Život učiteľa evanjelickej školy má poukazovať na prirodzenú potrebu spoločenstva veriacich, ktoré kresťan má. Do akého spoločenstva privedie svojich žiakov učiteľ, ktorý žiadne nemá? Učitelia v evanjelických školách preto musia byť v absolútnej väčšine členmi ECAV (80% a viac), prípadne členmi protestantských cirkví s veľmi pozitívnym vzťahom k ECAV. Výberu učiteľov je preto potrebné venovať dostatočnú pozornosť a popri odbornej zdatnosti prihliadať aj na jeho morálne hodnoty, praktický život a aktivitu vo svojom

¹ Spracovala Mgr. Daniela Veselá, prednesené na Konferencii o vzdelávaní v ECAV 11.4.2008 v Prešove.

domcom cirkevnom zbore. Takáto osobnosť potrebuje mať nielen základné odborné, psychologické, možno aj teologické vedomosti. Musí poznať svoju cirkev, ovládať nuansy jej vnútorného života, ideálne je, ak sám prešiel výchovou v cirkvi od krstu, cez detskú besiedku, konfirmačnú prípravu, mládežnícke stretnutia... a je v nej naďalej aktívny.

Evanjelický učiteľ je teda súčasťou zborového spoločenstva. V určitom ohľade je jeho pozícia zložitejšia ako pozícia zborového farára! Pozícia učiteľa sa v dôsledku sekularizačného procesu vyvinula do tej podoby, že sa z neho stal svetský činiteľ, ktorý je „objektívny a vedecký“, teda je mimo „ideológií“. Toto myslenie je poznačené zneužitím učiteľov fašistami aj komunistami, kde sa učitelia stávali hlásateľmi aktuálnej ideológie. Potrvá teda mnoho rokov, kým si učitelia obnovia svoj spoločenský status.

Preto je potrebné venovať mimoriadnu pozornosť výberu učiteľov v evanjelických školách, riaditeľov, ale aj ostatných pracovníkov. Ich kresťanstvo nesmie byť hrané, musí byť skutočné. Je to dôležité najmä preto, že súčasná generácia mládeže (a vývoj posledných desaťročí ich v tom utvrdzuje) neverí v autenticitu kresťanskej zvesti, ktorú nesú etablované cirkvi. Sú hyperkritickí voči akémukoľvek zaváhaniu... Ak zlyhá učiteľ, rúca sa evanjelická škola.

Opatrenie B1

Pre zabezpečenie výchovy budúcich pedagógov je potrebné, aby GP prijalo uznesenie, ktorým zaviaže farárov v cirkevných zboroch zisťovať (zhromažďovať, kontaktovať s dodržaním ochrany osobných údajov) mená študentov pedagogických smerov a takýmto spôsobom už počas štúdia kontaktovať prípadných záujemcov o povolanie učiteľa, aby evanjelická škola, ktorá pôsobí v mieste (resp. v okolí) jeho vysokoškolských štúdií mohla byť súčasne jeho školiacou školou, kde bude získavať prvé kontakty s pdg. praxou. Riaditelia evanjelických škôl, zboroví farári univerzitných miest a farári miest pôvodu študentov by teda mali veľmi úzko spolupracovať.

Navrhujeme prijať príslušné uznesenie GP do roku 2010

Opatrenie B2

Pri realizácii opatrenia B1 vidíme priestor aj pre generálnu cirkev a dištrikty, ktoré v plnej miere využijú svoje finančné aj informačné možnosti a budú napomáhať pri sprostredkovaní študijných pobytov v zahraničí (vrátane poskytnutia štipendií tým študentom, ktorí sa zaviažu následne pôsobiť aspoň 5-10 rokov v evanjelickej škole. (Financovanie je možné cez Fond cirkevného školstva VD a ZD, alebo vytvoriť štipendijné fondy pre zahraničie – obdoba ako pre teológov).

Navrhujeme prijať príslušné uznesenie GP do roku 2010

Opatrenie B3

Je potrebné pokračovať vo vytváraní databázy evanjelických učiteľov na webstránke ECAV (dištriktoch, zriaďovateľoch), kde by si riaditelia škôl mohli vyberať (prípadne priamo osloviť) potenciálnych záujemcov o voľné miesto. Na uvedenej webstránke je potrebné zverejňovať, s dostatočným časovým predstihom, voľné pracovné miesta v evanjelických školách. Osobnú zodpovednosť v tomto smere je potrebné vyžadovať od riaditeľov škôl prostredníctvom ich zriaďovateľov.

Uznesenie GP v tomto smere už existuje, zodpovednosť však nie je zrejmá, je preto potrebné vydať príslušný právny predpis ošetrujúci jeho nerealizovanie.

Opatrenie B4

Je potrebné zabezpečiť, aby učitelia v evanjelických školách (najmä pokiaľ ide o neevanjelikov vyučujúcich „ťažiskové predmety ako SLJ, DEJ, NOS) ovládali základy učenia a dejín ECAV. Ovládanie učenia ECAV (aspoň na úrovni konfirmácie) by bolo predpokladom ďalšieho pôsobenia v ev. škole. Za týmto účelom je potrebné podporiť existujúce vzdelávacie inštitúcie ECAV k ponúknutiu takýchto vzdelávacích kurzov.

Potrebné uznesenie GP, prípadne novela zákona č. 3/2006 do roku 2010

Opatrenie B5

Súčasťou povinností učiteľa v ev. škole by mala byť účasť na biblických hodinách, konaných minimálne 1x v mesiaci počas pracovnej doby. Neúčasť na biblickej hodine by mala byť posudzovaná rovnako ako neprítomnosť na pracovisku.

V tomto smere je potrebné novelizovať zákon č. 3/2006.

Opatrenie B6

V každej evanjelickej škole je potrebné minimálne 1x v roku (ideálne aspoň 2x) organizovať 1-3 dňový seminár pre učiteľov, ktorý by bol koncipovaný ako biblické vzdelávanie. Zodpovedným za realizáciu seminárov je duchovný správca a riaditeľ školy.

Potrebná novela zákona č. 3/06

Opatrenie B7

Školský výbor ECAV bude poverený pravidelným (dvojročný cyklus) organizovaním metodicko-odborné Konferencie evanjelických pedagógov, ktorej náklady budú súčasťou rozpočtu ECAV. Konferencia by sa mala konať každé 2 roky a mala by byť organizovaná na rôzne témy, pričom spoluorganizátormi by mali byť: ZSEU s podporou GP a pod záštitou aspoň jedného z biskupov.

Potrebná novela zákona č. 3/06, prípadne Štatútu ŠV ECAV

B.2 Duchovná starostlivosť v školách

Opatrenie B8

V tejto oblasti je potrebné vypracovanie katalógu povinností duchovného správcu, podľa ktorého by bolo možné hodnotiť prácu duchovných správcov.

Potrebné zapracovať do cirkevného zákona č. 3/06.

B.3 Metodika

Budovanie moderného školstva, ktoré osloví cieľovú skupinu rodičov a žiakov nemôže fungovať na starých učebných postupoch, na zastaralých učebných osnovách, plánoch a učebniciach. Rovnako tak nemôžeme budovať evanjelické školstvo tak, že sa budeme donekonečna spoliehať na štátom vydávané materiály, učebné pomôcky a metodické príručky. Je žiadúce mať ambíciu vytvoriť nielen moderné učebnice Evanjelického náboženstva, ale prispieť aj učebnicami ostatných predmetov, ktoré by sa v konečnom dôsledku mohli stať štátom odporúčanými alternatívnymi učebnicami (učebnými textami) pre ostatné školy. V nich sa bude prejavovať kresťanský postoj (biológia, sexualita), resp. evanjelický pohľad na udalosti (dejepis, náuka o spoločnosti). Tieto knihy môžu ísť na voľný trh a stať sa tak jedným z „misijných prostriedkov“ v ostatných školách a v spoločnosti. ECAV by v tomto ohľade mohla poskytnúť finančné krytie (predajom kníh sa časť nákladov vráti) a infraštruktúru na písanie a vydávanie kníh.

Akútne potrebujeme moderné učebnice náboženstva. Dnes však už nestačí spísať texty a priložiť niekoľko otázok. Učebnice EVN musia byť pútavé, s alternatívnymi možnosťami vyučovania. Nemali by sa venovať iba základným dogmám kresťanstva, resp. evanjelictva a dejinám, ale mali by riešiť aj otázky, ktoré prináša doba. Netreba zabúdať, že náboženstvo je aj etika, estetika, umenie, hudba... Je potrebné sa zamyslieť aj nad tým, ako sa na ev. školách vyučuje hudobná výchova, výtvarná výchova a estetika? Sú tam evanjelické piesne, obrazy ev. maliarov a motívy kresťanstva?

Opatrenie B9

Je nutné organizačne i finančne zabezpečiť tvorbu a vydávanie učebných štandardov, učebných osnov a učebníc evanjelického náboženstva pre všetky typy a ročníky škôl (ich pravidelnú aktualizáciu), v ktorých sa vyučuje evanjelické náboženstvo, resp. náboženská výchova.

Vydanie učebníc najneskôr do roku 2012

B.4 Potenciál rastu

Jednou z ambícií každej kresťanskej cirkvi je rast počtu jej členov, čo je jedným z prejavov úspešnej misie, ktorú vykonáva. Domnievam sa preto, že zmyslom zakladania a fungovania evanjelických škôl je misia nielen do vnútra cirkvi, ale aj navonok. Nie je preto nutné, aby všetci žiaci v škole boli členmi ECAV. Domnievam sa však, že počet žiakov evanjelického a. v. vyznania v školách by nemal klesnúť pod 50-55%. Percentuálne zastúpenie učiteľov evanjelického vierovyznania by malo byť 80% a viac (perspektívne).

Po zistení aktuálneho stavu krstených a konfirmovaných detí v jednotlivých cirkevných zboroch je možné určiť cirkevné zbory, v ktorých je potenciál pre založenie evanjelickej a. v. školy. Navrhujem, aby

v tých CZ, kde je ročne pokrstených aspoň 30 detí, začali s vážnymi úvahami vedúcimi k založeniu materskej a základnej školy. Zbory spĺňajúce toto kritérium by mali dostať silnú legislatívnu, odbornú, ale aj finančnú podporu z generálnej cirkvi a z príslušného dištriktu. Je potrebné si v tomto smere uvedomiť fakt, že materskú a najmä základnú školu musia v Slovenskej republike navštevovať všetky deti, na čo sú zo strany štátu poskytované finančné zdroje, takže pre cirkev je to minimálna záťaž s maximálnym benefitom.

V prípade stredných škôl (gymnazií) je potenciál ďalšieho rastu pomerne obmedzený. Vychádzajúc z posledného sčítania ľudu, je možné predpokladať založenie jednej strednej školy v Martine a minimálne jednej na Myjave. V ostatných regiónoch Slovenska je zakladanie ďalších evanjelických stredných škôl skôr nepravdepodobné. Inou variantou by bola spolupráca s inými protestantskými cirkvami.

Opatrenie B10

Pripraviť všetky legislatívne i praktické kroky smerujúce k založeniu evanjelických škôl v nasledujúcich cirkevných zboroch, z úrovne zboru, seniorátu a dištriktu (mestách):

Základná škola:	odporúčame zriadiť ak je v cirkevnom zbore pokrstených 20 a viac detí a sú k dispozícii evanjelickí učitelia
Materská škola:	odporúčame zriadiť ak je v cirkevnom zbore pokrstených 10 a viac detí a je k dispozícii evanjelický učiteľ

Spracoval: **PhDr. Marián Damankoš**
predseda Školského výboru ECAV

Stanovisko gestora:

Školský výbor ECAV schválil *Stratégiu rozvoja školstva v ECAV na obdobie rokov 2010-2015* na svojom rokovaní v Liptovskom Mikuláši dňa 11.2.2009 a odporučil na schválenie Generálnemu presbyterstvu a Synode ECAV v roku 2009.

Po prípadnom schválení „Stratégie“ Synodou 2009, poveril Školský výbor ECAV predsedu ŠV predložiť Synode nasledujúci návrh uznesenia: „Synoda ECAV poveruje Školský výbor ECAV vypracovaním nového znenia cirkevného zákona o evanjelickom školstve (resp. vzdelávaní), ktorý bude reflektovať tak novú štátnu legislatívu v oblasti školstva, ako aj „Stratégiu rozvoja školstva v ECAV...“ a jeho predložením na schválenie Synode 2010.“